

Nr 5

Allmänna beredningsutskottets utlåtande i anledning av väckta motioner om vissa åtgärder för effektivisering av det statliga utredningsväsendet.

I de inom riksdagen väckta, till allmänna beredningsutskottet hänvisade motionerna I: 205 av herr *Eskilsson* och fröken *Andersson* och II 243 av herr *Braconier m. fl.* hemställes, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla

dels att översyn verkställas av nu arbetande offentliga utredningar i syfte att avveckla sådana som icke längre fyller någon funktion, samt

dels att direktiven till offentliga utredningar fortsättningsvis i görligaste mån utformas med tanke på att arbetet skall vara slutfört inom bestämd tidrymd.

I motionerna ifrågasättes, huruvida icke från respektive departements sida åtgärder kan vidtagas för att åstadkomma större effektivitet inom de offentliga utredningarna bl. a. genom att fastställa en tidsram för utredningsuppdragen. Samtidigt bör en allmän översyn verkställas av de utredningar, som pågår. Vissa av dem synes kunna avvecklas utan olägenhet eller bringas att snabbare än som sker slutföra sitt uppdrag.

Utskottet har inhämtat yttrande över motionerna från *statskontoret*, som erinrar om att det statliga kommittéväsendet var föremål för bedömning vid 1954 års riksdag och att utskottet då framhöll, att utvecklingen på kommittéområdet följdes kontinuerligt och med uppmärksamhet i Kungl. Maj:ts kansli. Enligt statskontoret torde därför kunna antagas, att successiva överväganden sker, i vad mån tillsatta kommittéer icke längre fyller någon uppgift. Vidare framhåller statskontoret, att i många fall i direktiven utsagts, att utredningsuppdraget borde vara avslutat inom viss tid, och i andra att utredningen borde bedrivas med största skyndsamhet eller skyndsamt. Statskontoret anser det ligga i sakens natur att i direktiven beaktas, huruvida omständigheterna är sådana, att viss tidsfrist bör fastställas.

Statskontoret fäster slutligen uppmärksamheten på att under senare tid vissa åtgärder vidtagits för att rationalisera och förbilliga det statliga kommittétrycket. Genom en ändring av de till kommittékungörelsen fogade anvisningarna har således skärpta bestämmelser utfärdats beträffande de krav, som måste uppställas på manuskript före tryckningens påbörjande (SFS 478/1954). Genom ämbetsskrivelse den 28 januari 1955 har

statskontoret vidare fått i uppdrag att låta trycka en inom ämbetsverket upprättad promemoria med anvisningar och råd beträffande utarbetandet av manuskript till kommittébetänkanden, avsedda att befordras till trycket, m. m., vilken promemoria genom statskontorets försorg skall tillställas ordförande (utredningsman) i kommitté eller utredning.

Statskontoret avstyrker motionerna.

Utskottet. Utskottet hade vid förra årets riksdag till behandling en motion (II: 173) med yrkande om en översyn av det offentliga utredningsväsendet i avsikt att nedbringa antalet kommittéer och förenkla utredningsförfarandet. I nu föreliggande motioner har yrkats dels att översyn verkställas av nu arbetande kommittéer i syfte att avveckla sådana som icke längre fyller någon funktion och dels att direktiven till offentliga utredningar fortsättningsvis i görligaste mån utformas med tanke på att arbetet skall vara slutfört inom bestämd tidrymd. Yrkandena i de olika motionerna täcker således i viss utsträckning varandra.

Vad först gäller frågan om en översyn av de arbetande kommittéerna må erinras om att utskottet i sitt utlåtande över fjolårets motion (utlåtande nr 6) lämnade en framställning beträffande de åtgärder som under de senaste årtiondena verkställts i sådant syfte. Utskottet redogjorde vidare för olika rationaliseringsåtgärder, som företagits på utredningsväsendets område och framhöll bl. a. att den granskning av alla utredningsdirektiv som numera verkställs av de konsultativa statsråden torde verkamt bidra till att "onödiga" kommittéer icke tillsättes. Utskottet anförde vidare bl. a. att, såvitt vore utskottet bekant, utvecklingen inom utredningsväsendet följdes kontinuerligt och med uppmärksamhet inom Kungl. Maj:ts kansli. Utskottet fann icke den föreslagna översynen påkallad utan avstyrkte motionen. Riksdagen biföll utskottets förslag.

Sedan utskottet avgav sitt förenämnda utlåtande synes icke hava inträffat några omständigheter av beskaffenhet att böra föranleda ändring i utskottets ståndpunktstagande. Utskottet vill hålla före att den rationalisering som skett inom kommittéväsendet bl. a. medfört att kraven på en allmän översyn icke f. n. har sådant fog för sig som vid de tidigare tillfällena, då sådana åtgärder vidtagits. Detta utesluter givetvis icke att läget framdeles kan bli annorlunda, och utvecklingen inom utredningsväsendet torde i vad gäller bl. a. frågan om förekomsten av kommittéer, som är umbärliga, alltfört böra uppmärksam följjas.

Vad åter beträffar frågan om att i utredningsdirektiven ange viss tidrymd, inom vilken utredningen skall ha slutfört sitt arbete, vill utskottet erinra om att utskottet i sitt ovannämnda utlåtande till 1954 års riksdag bl. a. gjort uttalanden av innebörd att det visserligen i och för sig

var önskvärt med snabba utredningar men att snabbheten icke finge vinnas på bekostnad av den grundlighet och saklighet som representerade väsentliga och allmänt erkända värden i det svenska utredningsväsendet. Utskottet vill även i denna fråga framhålla, att rationaliseringen torde ha givit och kan förväntas komma att ytterligare giva goda resultat. Att ett jämförelsevis stort antal på senare tid tillsatta utredningar fått tidtabell fastställd för sitt arbete eller enligt direktiven skall arbeta skyndsamt, torde få betraktas bl. a. som uttryck för Kungl. Maj:ts avsikt att rationalisera kommittéarbetet. Utskottet får i övrigt hänvisa till vad statskontoret anfört i sitt ovan refererade utlåtande över motionerna.

Under åberopande av vad ovan anförts får utskottet hemställa,

att de likalydande motionerna I: 205 och II: 243 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 3 mars 1955

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

PATRIK SVENSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar Nilsson, Hjalmar, Jonsson, John Wiktor, Jansson, Erik, Persson, Johan*, Holmqvist, Persson, Karl*, Lundström, Strandler och Grönkvist;

från andra kammaren: herrar Svensson i Alingsås, Gustafsson i Bogla, fru Sjöstrand, herrar Sehlstedt*, Bark, Hammar, Andersson i Ronneby, Svensson i Krokstorp, Hansson i Önnarp*, fru Andréén* och fru Ewerlöf*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.